

Filemonbrevet

Inledning

Introduktion: Onesimus var en förrymd slav från Kolossai. I Rom hade han blivit troende och kommit i kontakt med Paulus. Nu sänder Paulus hem honom till sin herre Filemon. Med sig har han ett rekommendationsbrev. Straffet för att rymma var hårt och innehöll ofta inslag av tortyr. Paulus vädjar till Filemon att ta emot Onesimus som en broder i Herren och förlåta honom. Församlingen i Kolossai grundades troligen av Paulus medarbetare Epafra under den treårsperiod då Paulus var i Efesos och evangeliet spred sig i hela Mindre Asien, se Apg 19:10. Det är också troligt att Filemon blev en kristen under denna period och att det var Paulus som förde honom till tro, se vers 19.

Brevet är ett av de fyra "fängelsebrev" som Paulus skrev från Rom. De andra är breven till Efesos, Kolossai och Filippi. Det är troligt att flera av dem skickades samtidigt. Tychikus omnämns som budbärare både i brevet till Efesos och Kolossai, se Ef 6:21; Kol 4:7-9. När Tychikus lämnat brevet i Efesos fortsätter han och Onesimus de sjutton milen österut till Kolossai. Med sig har de troligen också brevet till Filemon.

Struktur:

1. Inledande hälsningar, vers 1-3.
2. Paulus vädjan till Filemon, vers 4-22.
3. Avslutande hälsningar, vers 23-25.

Skrivet: 61 e.Kr.

Till: Filemon, och församlingen som samlades i hans hus i Kolossai, se Kol 4:17.

Från: Rom. Brevet är skrivet under Paulus tvååriga fångenskap i Rom, se Filemon 1, 9, 13; Apg 28:30.

Författare: Paulus, se Filemon 1, 9, 19.

Budbärare: **Tychikus** och **Onesimus**, se Kol 4:7, 9.

Inledande hälsning

¹ [Här i inledningen och i avslutningen nämns fem namn, se vers 23-24. Detta indikerar att det finns en fin struktur och symmetri i brevet. Att Paulus inte använder titeln "apostel", som han gör i nio av sina tretton brev, antyder att han har en nära vänskap med Filemon. Titeln "fånge" indikerar att han sitter fängslad, troligtvis i Rom. Dock skriver han inte "kejsarens fånge" trots att han är fängslad av romerska staten. Omständigheterna äger inte Paulus, han ägs av Jesus och är hans fånge!]

[Från:]

Paulus, fånge till den Smorde (Messias, Kristus) Jesus
och brodern Timoteus.

Till:

Filemon, vår älskade vän och medarbetare
[hans namn betyder "tillgiven"],

² Appia, vår syster

[troligen Filemons hustru, Appia var ett vanligt frygiskt namn som betyder "fruktsam"],

Archippus, vår medkämpe (*ordagrant "medsoldat"*)

[Archippus omnämns i Kol 4:17 där Paulus uppmantrar honom att fullgöra sin tjänst i Herren. Han kan vara Filemons och Appias son, eftersom han finns i deras hem, eller så är han en av församlingsledarna i Kolossai.]

och
församlingen i ditt *[Filemons]* hus.

³Nåd (*kraft, oförtjänt favör*) vare med er och frid (*harmoni, frihet från fruktan, välbehag*) från Gud vår Far och Herren Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*).

[Filemon var en välbärgad kristen man. I hans hushåll fanns hans hustru, yngre barn, troligen även mor- och farföräldrar och kanske äldre barn med sina familjer. Ett sådant stort hushåll hade även slavar. Denna typ av hushållstjänare ordnade med mat och barnpassning. Om det var en god herre hade de det bra. Förhållandena kunde dock vara riktigt illa, särskilt för slavar som arbetade på fälten och i gruvor. En slav kostade omkring femhundra denarer, vilket motsvarade två till tre årslöner för en vanlig arbetare. En slav kunde bli fri eller köpa sig fri för sin köpesumma. Det tog dock lång tid att spara ihop. Straffet för rymning var hårt. I detta brev vädjar Paulus till Filemon om nåd för slaven Onesimus som rymt från honom, men nu kommer

tillbaka.]

Paulus bön för Filemon

⁴ Jag tackar alltid min Gud när jag nämner (tänker på) dig [*Filemon*] i mina böner.

⁵ Anledningen är att jag ständigt hör om din osjälviska kärlek (som är utgivande) och din tro på Herren Jesus till alla de heliga [*hans kärlek inkluderade även Onesimus*]-

[Epafras hade berättat om församlingen i Kolosai för Paulus, se Kol 1:7. Han hade troligtvis också nämnt om Filemons tro på Jesus som gjorde att han älskade alla osjälviskt och utgivande. Verbformen "hör" indikerar att det inte bara var en enstaka rapport om Filemons kärlek och tro som Paulus hört, det var något alla berättade om. Meningen är uppbyggd som en kiasm där det centrala är tron på Jesus.]

⁶ Jag ber att din gemenskap med oss i tron ska visa sig verksam och ge klar insikt om allt det goda som vi har i den Smorde (*Messias, Kristus*).

⁷ Din kärlek (som är osjälvisk och utgivande) har varit till stor glädje och tröst (*uppmuntran*) för mig, eftersom de heliga har blivit styrkta i sina hjärtan (och är det fortfarande) tack vare dig, broder.

Vädjan för Onesimus

⁸ [Filemon hade Guds osjälviska, utgivande kärlek för alla de troende, se vers 5. I den troende skaran finns nu också Onesimus. Filemons tidigare bevis på tro, trofasthet och kärlek ligger som grund för Paulus vädjan att inkludera Onesimus i de troendes gemenskap. Paulus befäller inte Filemon utifrån sin auktoritet, i stället vädjar han till honom som en vän.]

Även om jag nu med stor frimodighet (öppenhet, ärlighet) i den Smorde (Messias, Kristus)

kan befälla dig [Filemon] att göra din plikt,
⁹ vill jag hellre

vädja för kärlekens skull (grunden för beslutet måste vara osjälvisk, utgivande kärlek).

Jag, Paulus, en gammal man [en äldste] och nu en fånge till den Smorde (Messias, Kristus) Jesus,

¹⁰ **vädjar** till dig för mitt barn

som jag har fött i min fångenskap, Onesimus.

[Namnet Onesimus betyder "nyttig" eller "användbar" och var ett vanligt slavnamn. Det snarlika grekiska verbet "onaimen" betyder "bli till nytta". Det är anledningen till ordvalet i vers 11 och 20. Paulus använder ordet vädja, grekiska "parakalo" både i vers 9 och 10. Detta, i kontrast till att han inte befäller i vers 8, förstärker hans uppmaning och uppriktiga vädjan till Filemon att ta emot Onesimus, som var som en son för Paulus.]

11 Förr var han inte till nytta [*ingen "Onesimus"*] för dig,

men nu är han till god nytta [*nu är han en verklig "Onesimus"*]

för både dig och mig.

Onesimus sänds tillbaka

12 Jag sänder nu tillbaka honom till dig,

han som är mitt hjärta [*som ett dyrbart, högt älskat barn*].

13 Egentligen ville jag ha kvar honom här hos mig,

så att han kunde hjälpa mig i ditt ställe när jag nu sitter i fängelse för evangeliets skull.

14 Men jag ville inte göra något utan ditt samtycke,

för att det goda som du gör inte ska ske av tvång utan av fri vilja.

[Vers 14 är brevets kiastiska mittpunkt och brevets huvudtema.]

15 Kanske var det just därför han blev skild från dig för en tid,

för att du skulle få honom tillbaka för alltid,

16 inte längre som en slav,

utan som något mer:

en älskad broder.

Det är han i högsta grad för mig.

Hur mycket mer då inte för dig,

både som människa (*i köttet*) och som broder i Herren?

[Evangeliet har en unik kraft att göra rik och fattig, slav och fri till syskon, se Gal 3:28. I Jesus är vi ett, så att ta emot Onesimus var som att ta emot Paulus, se Matt 25:40.]

Ta emot honom som om det vore jag själv som kom

¹⁷ *[Hittills har Paulus bara använt den vanliga indikativa formen för alla verb. Nu kommer det första imperativet i uppmaningen "ta emot". Paulus använder liknande upplägg i alla sina brev. Alla uppmaningar baseras på vad Jesus har gjort. Paulus ställer sig inte bara vid Onesimus sida och vädjar till Filemon för Onesimus. Paulus ställer sig bildligt talat framför Onesimus och ber Filemon ta emot Onesimus som om det vore Paulus själv som kom. Även Jesus använder liknande språk, se Matt 25:40. Dessa två verser har också en svåröversatt fin kiastisk struktur som förstärker Paulus substitution med Onesimus. I grekiskan är ordningen på pronomen: jag, du, han, JAG, han, du, jag. Det första, sista och centrala pronomenet är "jag" vilket centrerar Paulus mellan "du och han" och "han och du".]*

Därför, om du räknar mig som din vän,

ta då emot honom så som du skulle ta emot mig.

¹⁸ Om han har gjort dig något orätt eller är skyldig dig något,

sätt upp det på min räkning.

[Eftersom Paulus antyder att Onesimus är skyldig Filemon pengar, kan det vara så att han stulit pengar eller något värdefullt föremål när han rymde. Paulus är villig att ta på sig Onesimus felsteg då han var en otroende. I detta brev gör Paulus sig själv till Jesu exempel. Han visar vad verklig nåd är.]

Jag skriver övertygad om din lydnad

¹⁹ Jag, Paulus, skriver med egen hand:
jag ska betala.

För att nu inte tala om vad du är skyldig mig:
dig själv.

[Filemon hade troligen kommit till tro i Efesos när Paulus var där under sin tredje missionsresa och evangeliet spreds i hela Asien, se Apg 19:10. När Paulus i förbifarten nämner att Filemon är skyldig honom sin frälsning, använder han sig av ett retoriskt grepp som kallas paralipsis. Retoriken innebär att talaren drar uppmärksamhet till något för att sedan direkt förklara att det inte är relevant och inte behöver diskuteras vidare just nu. Det är ett skickligt sätt att förmedla något utan att behöva säga det rakt upp och ner.]

²⁰ Ja, broder, låt mig "få nytta" av dig
i Herren –
Styrk mitt hjärta
i den Smorde (Messias, Kristus).

[Ordet "få nytta" är det grekiska ordet "onaimen" som är snarlikt Onesimus namn. Paulus placerar också i en kiasm sitt eget hjärta på ett fint sätt mitt i Jesu hjärta.]

21 Jag skriver till dig övertygad om din lydnad, och jag vet att du kommer att göra ännu mer än det jag ber om.

22 Ordna på samma gång också en hyresbostad (ett gästrum) åt mig,

för jag hoppas nämligen att ni [*Filemon, Appia, Archippus och församlingen, se vers 2*] genom era böner ska få mig tillbaka.

[Här används ett ovanligare gammalt grekiskt ord för gästrum. Roten kommer från ordet "främling". Samma ord används i Apg 28:30 om det hyrda rum i Rom som Paulus troligen befann sig i när han skrev detta brev. Paulus byter nu för första gången i brevet till plural och inkluderar hela församlingen i Filemons hus. Det finns också en kiastisk symmetri där Paulus bön för dem i vers 4 tematiskt hör samman med församlingens böner för Paulus i vers 22. Se även Fil 2:24.]

Avslutande hälsningar

23 *[I inledningen nämndes fem namn och här i avslutningen nämns ytterligare fem personer som finns tillsammans med Paulus. Centralt i brevet finns namnet Jesus. Denna struktur och symmetri hjälper till att peka på hur den troende är i Jesus*

– *han är det centrala. Dessa fem personer här i avslutningen omnämns också i Kolosserbrevet, vilket talar för att dessa brev skrevs samtidigt, se Kol 4:10-14.]*

Epafra*s* [troligen pastor i Kolossai],
min medfånge i den Smorde (*Messias, Kristus*)
Jesus, hälsar till dig [*Filemon*].

[Det var Epafra som hade evangeliserat i Lykosdalen och funnits med när församlingarna i de tre städerna Laodikeia, Hierapolis och Kolossai grundats. Troligen hade han mött Paulus i Efesos under de tre år då Paulus verkade där, se Apg 19:1-20. Epafra hade kommit till Paulus i Rom och berättat om deras tro och kärlek, se Kol 1:7.]

²⁴ Det gör även mina medarbetare
[*Johannes-*]Markus,
Aristarchus,
Demas
och Lukas.

[Det finns en anledning till varför Paulus nämner de fyra sista personerna som Filemon troligtvis inte träffat men säkert hört om. Att Markus nämns först kan bero på att han hade övergivit Paulus men blivit återupprättad, se Apg 13:13; 15:39; Kol 4:10; 2 Tim 4:11. Ett fint vittnesbörd som talade rakt in i Filemons situation om hur han och Onesimus relation också kan upprättas. Johannes-Markus, som var hans fullständiga namn, kom ursprungligen från Jerusalem och var

Barnabas kusin, se Kol 4:10. Det var i Markus mors hus som församlingen samlades och bad när Petrus blev fri på ett mirakulöst sätt, se Apg 12:12. Markus reste tillsammans med Paulus och Barnabas, men han avbröt resan i Perge, se Apg 13:13. Markus fanns nära Petrus som kallar honom sin son, se 1 Pet 5:13. Markus är författare till Markusevangeliet som har många detaljer från just Petrus upplevelser med Jesus. Aristarchus var från Tessalonike, se Apg 19:29; 20:4. Han blev troligen en kristen när Paulus kom till Tessalonike, se Apg 17:1-9. Vid insamlingen till församlingen i Jerusalem blev han utvald att följa med. Han stannade kvar vid Paulus sida på vägen till Rom, se Apg 27:2. Han är en av de tre män med judisk bakgrund som finns hos Paulus vid den här tiden, se Kol 4:11. Det är troligt att även Demas kom från Tessalonike på samma sätt som Aristarchus. Demas övergav så småningom Paulus för världsliga intressen och for till Tessalonike, se 2 Tim 4:10. Lukas var läkare, se Kol 4:14. Han hade rest med Paulus under flera av hans resor och skrev Lukasevangeliet och Apostlagärningarna.]

²⁵ Herren Jesu den Smordes (Kristi) nåd vare med er ande.

**Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning**
**Swedish: Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning (New Testament)**

copyright © 2017-2020 Svenska Kärnbibeln

Language: Swedish

Contributor: Svenska Kärnbibeln

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

c5cfac14-0500-50d4-bd1a-4691a8b8b3b6